

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dyscyplinarnej radcy prawnego M. P.
obwinionej za popełnienie przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w dniu 5 października 2023 r.
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej kasacji wniesionej przez obrońcę ukaranej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 17 lutego 2022 r., sygn. akt [...], zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt D [...]

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć radcę prawnego M. P. wydatkami postępowania kasacyjnego w kwocie 20,00 zł (dwadzieścia złotych zero groszy).**

UZASADNIENIE

Radca prawny M. P. została obwiniona o to, że:

1. w okresie od marca 2014 r. do 27 października 2014 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy, wzięła

udział w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste, zwanych potocznie marihuaną, będących przedmiotem przemytu z Holandii, w łącznej ilości 8 kg w ten sposób, że pośredniczyła w przekazywaniu tych środków oraz pieniędzy za nie, pomiędzy ustalonymi mężczyznami, tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.;

2. w okresie od grudnia 2014 r. do 22 stycznia 2016 r. w W. w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy, posiadała środki odurzające w postaci ziela konopi innych niż włókniste zwanych potocznie marihuaną, w łącznej ilości 10,6 g oraz 5 tabletek zawierających substancję psychotropową alfa-PVP, tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Orzeczeniem z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], w punkcie 1 orzeczenia uznał obwinioną M. P. winną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego jako czynu sprzecznego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył jej karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 4 lat; w punkcie 2 orzeczenia uznał obwinioną M. P. winną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego jako czynu sprzecznego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył jej karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku; w punkcie 3 orzeczenia na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, kary orzeczone w pkt 1 i 2 połączył w ten sposób, że orzekł jako karę łączną karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 4 lat; w punkcie 4 orzeczenia na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy z dnia 6 lipca 1982 r.

o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania przez radcę prawnego M. P. patronatu na okres 6 lat; w punkcie 5 orzeczenia obciążył obwinioną kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1.000,00 zł.

Odwołanie od powyższego orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji wniósł Minister Sprawiedliwości zaskarżając je w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze dyscyplinarnej na niekorzyść obwinionej, zarzucając rażąco niewspółmierność kary wymierzonej obwinionej w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy radcy prawnego M. P. Stawiając powyższy zarzut, Minister Sprawiedliwości wniósł o jego zmianę poprzez wymierzenie obwinionej za każdy czyn przypisany w pkt 1 i 2, jednostkowych kar pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego i w konsekwencji kary łącznej pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 17 lutego 2022 r., sygn. akt [...] zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego I instancji w ten sposób, że w miejsce orzeczonej w pkt 1 kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 4 lat, wymierzył obwinionej karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, uchylił pkt 3 i 4 zaskarżonego orzeczenia, w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy, zaś kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca obwinionej, który zaskarżył je w pkt 1 i 2 na jej korzyść, podnosząc rażąco niewspółmierność wymierzonej wobec obwinionej kary dyscyplinarnej w postaci pozbawienia M. P. prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, wyrażającą się w wymierzeniu kary nadmiernie surowej, nieadekwatnej do stopnia winy, rodzaju i wagi popełnionego przewinienia dyscyplinarnego oraz orzeczonej wobec niej sankcji w postępowaniu karnym, a jednocześnie do sposobu działania obwinionej, nigdy niekaranej dyscyplinarnie, jej właściwości i warunków osobistych, zachowania po popełnieniu przestępstwa, a także faktu korzystania przez M. P. z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary

pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 24 kwietnia 2018 r. i zachodzącej wobec niej pozytywnej prognozy kryminologicznej.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionej za czyn przypisany w pkt 1 kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 4 lat, orzeczenie kary łącznej zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 4 lat oraz na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzeczenie zakazu wykonywania patronatu na czas 6 lat, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia z dnia 17 lutego 2022 r. Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jako bezzasadna w stopniu oczywistym, podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej – art. 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Bezzasadny w stopniu oczywistym okazał się zarzut rażącej niewspółmierności kary i nie pozwalał na ocenę, że kara jest niewspółmierna, zwłaszcza na tle orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, który uwzględnił w części odwołanie Ministra Sprawiedliwości.

Artykuł 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, odmiennie niż reguluje to art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k., dopuszcza możliwość wniesienia kasacji z powodu rażącej niewspółmierności kary (w tym wypadku kary dyscyplinarnej). Niemniej jednak taka sytuacja zachodzi jedynie wówczas, gdy kara orzeczona w stosunku do obwinionego nie uwzględnia w stopniu należyтым dyrektyw sądowego wymiaru kary, a jednocześnie wręcz w tym zakresie nie da się zaakceptować rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., sygn. akt SDI 25/09, Lex nr 1615614).

W odniesieniu do użytego przez ustawodawcę zwrotu „rażąca niewspółmierność kary” wskazać natomiast należy, iż za taką uznaje się sankcję wyraźnie odbiegającą od wzorca kary zgodnej z sądowymi dyrektywami jej wymiaru, która charakteryzuje się wyraźną, nieakceptowalną dysproporcją pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2016 r., sygn. SDI 76/15, Lex nr 2004212).

Skarżący zarzut rażącej niewspółmierności kary uzasadnił tym, iż za kilka lat obwinionej przywrócony zostanie status osoby niekaranej, zaś orzeczenie wobec obwinionej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego powoduje, że negatywne konsekwencje związane ze skazaniem, de facto nigdy nie ulegną zatarciu. Obrońca podniósł ponadto, że kara wymierzana po upływie długiego czasu od popełnienia przewinienia z natury rzeczy traci swój potencjał prewencyjny, a kara nadmiernie surowa może wywołać efekt odwrotny od wychowawczego, tracąc jednocześnie swoją sprawiedliwościową funkcję. Pozbawienie prawa do wykonywania zawodu po przeszło ośmiu latach od dokonania zarzucanego we wniosku o ukaranie czynu, w ocenie obrońcy stanowić będzie nieuzasadnioną dolegliwość. W przekonaniu obrony kilkuletnie postępowanie karne, a następnie dyscyplinarne, uznanie winy, skazanie i osadzenie M. P. w jednostce penitencjarnej stanowią dla niej wystarczającą lekcję.

W kontekście powyższego, a w szczególności odwołania się skarżącego do faktu, iż: *„za kilka lat obwinionej przywrócony zostanie status osoby niekaranej”*, Sąd Najwyższy zauważa, że popełnienie przestępstwa zawsze czyni skazę na charakterze sprawcy (źle świadczy o jego cechach osobowych), w szczególności popełnienie przestępstwa umyślnego, takiego, które co najmniej potencjalnie stwarza poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. Nie można zatem powiedzieć, że osoba, która popełniła przestępstwo, jest nieskazitelna, nawet jeżeli jej wcześniejsza i późniejsza postawa życiowa i zachowanie nie budzą jakichkolwiek zastrzeżeń. Podkreślić należy, że nawet jednorazowe zachowanie może podważyć wiarygodność oraz nieskazitelny charakter kandydata do zawodu (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 4 listopada 2009 r., VI SA/Wa 1450/09, Lex nr 592968).

Należy jednocześnie uznać, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny prawidłowo zastosował dyrektywy wymiaru kary, gdyż w postępowaniu przed Sądem dyscyplinarnym I instancji doszło do wymierzenia kary rażąco niewspółmiernej w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy obwinionej. W sprawie mamy dodatkowo do czynienia z wyrokiem skazującym na karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Został on poprzedzony postępowaniem dowodowym, a Sąd Apelacyjny w [...] w sprawie [...] w wyroku z dnia 22 maja 2019 r., nie zmienił rozstrzygnięcia I instancji ani co do popełnienia przez obwinioną czynów zabronionych, ani co do kary. Nie wolno tracić z pola widzenia, że działanie powyższe było działaniem celowym i zawinionym. Nie bez znaczenia jest również okoliczność, że obwiniona wykonuje zawód zaufania publicznego i z tego względu w sposób szczególnie zobowiązana jest do działania z poszanowaniem przepisów prawa, jak również zasad etyki radcy prawnego, w tym do dbania o godność zawodu, a także w życiu prywatnym (art. 11 uchwały nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego). Zachowanie obwinionej, za które została skazana w wyroku karnym, podważa autorytet do całego samorządu radcowskiego, a wzięcie udziału w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających (8 kg marihuany) w warunkach czynu ciągłego, świadczy o naruszeniu przez obwinioną godności radcy prawnego oraz rażąco wpływa na postrzeganie całego samorządu radcowskiego w opinii publicznej. Powyższe okoliczności Sąd odwoławczy trafnie uznał za prowadzące do wniosku, że obwiniona M. P. nie daje rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego.

Z uwagi na fakt, że zarzut kasacyjny nie mógł zostać uznany za zasadny, kasację obrońcy obwinionej radcy prawnej M. P. należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Sąd obciążył obwinioną radcę prawną M. P. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20,00 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu

obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ał]